

dowodowe zebranych w tym roku motyli składam w Muzeum im. Dzieduszyckich we Lwowie.

Zusammenfassung.

Es werden in diesem Verzeichnisse seltener und für Polen neue Lepidopteren aufgeführt, die in den letzten zwei Jahren besonders in Podolien gesammelt wurden.

Neu für Polen sind: *Eupithecia hyperboreata* St gr., deren Raupen an *Ledum palustre* in Łetownia bei Rozwadów a. San gesammelt wurden, und *Eup. gueneata* Mill. das erste Mal in Polen als Imago am 28 VI 31 in Szerszeniowce bei Zaleszczyki gefangen.

Wykaz chrząszczów okolic Przemyśla.

(Verzeichnis der Käfer der Umgebung von Przemyśl).

Uzupełnienia do wykazów dotychczasowych.

(Ergänzungen zu den bisher erschienenen Verzeichnissen).

2 fig. tekst.

podał

T. TRELLA.

CICINDELIDAE¹⁾.

Cicindela germanica L. a. *coerulea* Letzn.

CARABIDAE²⁾.

Bembidion fasciolatum Dft. a. *axillare* Dan.

Lebia crux minor L. + a. *scutellata* Letzn. (Patkiewicz: Bolechów).

STAPHYLINIDAE³⁾.

Proteinus brachypterus Fbr. # a. *lividipennis* Reitt.

¹⁾ P. P. E. — V. pg. 68.

²⁾ P. P. E. — V. pg. 68—73; IX. pg. 33.

³⁾ P. P. E. — VIII. pg. 75—88; IX. 33 i 187.

Przy tej sposobności dodajczę do fauny koleopterologicznej Polski nowego Kusaka z Gorganów. Mianowicie w r. 1926 w czasie wycieczki w odnośną część Karpat wschodnich przy przejściu z Bojarynią (1679 m) na Siwulę (Sywula — 1815 m), w rejonie źródeł Bystrzyce Sołotwińskiej, znalazłem pod kamieniem, wśród mchów i porostów silnie wilgotnych, jeden okaz *Staphylinus*

Anthobium + aucupariae Kiesw. Brylińce 3 okazy (Wyk.: Tatr.).

Stenus fossulatus Er. # a. *nigripes* nov.¹⁾; *morio* Grav.; *melanarius* Steph.; *atratulus* Er.; *fornicatus* Steph.; + *palustris* Er. (Wyk.: Sil. Bor.).

Philonthus nigritulus Grav. v. + *trossulus* Nordm.

Myllaena infuscata Kr.

Tachyusa + scitula Er. — w wypławach Wiaru (Wyk.: Sil. Bor.; Tenenbaum: Wołyń).

Atheta fungi Grav. v. *orbata* Er.

Phloeopora testacea Mnnh. # a. *transita* Rey.

megacephalus Nordm. gatunek podawany dotychczas z Alp (bawarskich, tyrolskich i karynickich; w Saksonii dość nieprawdopodobny). Od *Staphylinus macrocephalus* Grav. v. *alpestris* Er., niezbyt rzadkiego w tych okolicach, wybitnie różny obecnością gładkiej linii przez środek przedplecza i wielkością: long. 16 mm.

Wreszcie podaję parę spostrzeżeń biologicznych odnośnie do trzech rzadkich Kusaków z rodzaju *Quedius*, spotykanych częściej w okolicy Przemyśla.

Mianowicie do uwagi, podanej w P. P. E. VIII. pg. 80. uw. 7. co do *Quedius brevicornis* Thoms., mogę dodać, że jeden okaz spotkałem ostatnio z końcem kwietnia w Gruszowie, u stóp sączącego Dębu, w głębokim chodniku pionowym, wykopanym prawdopodobnie przez samego chrząszcza, w towarzystwie: *Nosodendron*, *Epuraea*, *Hister* i t. p. i licznych larw Muchówek. Sposób życia jego byłby zatem na ogół taki sam, jak przeważnej części większych Kusaków. Wszystkie okazy, których posiadam kilkanaście, znajdowałem zawsze na wiosnę — od końca kwietnia do mniej więcej końca maja.

Odwrotnie natomiast *Quedius ventralis* Arag. lapałem w lecie i w jesieni od czerwca do listopada. Wylega się jesienią, gdyż spotkałem z końcem października i w listopadzie w wypróchniałych Dębach, Jaworach, Wiązach i Osikach okazy niezupełnie dobarwione; leże zimowe opuszcza widocznie dopiero w czerwcu; w lipcu i w początkach sierpnia jest najczęstszy. Ubiegłego roku znalazłem na Turnicy jeden okaz, odmiennie jak dotychczas, na świeżo ściętym, silnie sącącym pniaku jaworowym.

Podobnie jesień jest porą występowania *Quedius infuscatus* Er. Mianowicie ostatnio znalazłem jeden okaz z początkiem listopada w Brylińcach, w wypróchniałym Dębie, pod opadem gniazdem Osy, w towarzystwie licznego *Qued. microps* Grav., kilku niedobarwionych *Qued. scitus* Grav., *Cryptophagus setulosus* Strm. i t. p. Także i okaz wysiany poprzednio z końcem października z mchu: (P. P. E. VIII. pg. 81.) przebywał w sąsiedztwie rozrzuconego gniazda szerszenia; prowadzi on zatem najprawdopodobniej analogiczny sposób życia, jak *Qued. microps*, żywiąc się odpadkami z gniazd ós, szerszeni, zapewne też i dzikich pszczół a nawet może i mrówek, zamieszkujących wypróchniałe drzewa.

¹⁾ *Stenus fossulatus* Er. a. *nigripes* m. różny od typowego czarnymi nogami.

SCYDMAENIDAE¹⁾.*Stenichnus exilis* Er.CANTHARIDAE²⁾.

Cantharis lateralis L. # a. *nigricollis* nov.³⁾ Starzawa, wraz z a. *nigronotata* Pic.; *discoidea* Ahr. # a. *liturata* Redtb.

MYCETOPHAGIDAE⁴⁾.*Mycetophagus piceus* Fbr. a. *histrio* Sahlb.COLYDIIDAE⁵⁾.*Synchita humeralis* Fbr. # a. *obscura* Redtb.COCCINELLIDAE⁶⁾.

Micraspis 16-punctata L. # a. *mediolineata* nov.; 16-p. # a. *meridiofasciata* nov.⁷⁾.

Myrrha 18-guttata L. # a. *multiguttata* Meier.*Hyperaspis concolor* Suffr.

1a.

1b.

2a.

2b.

2c.

2d.

2e.

2f.

Figura 1 i 2.

¹⁾ P. P. E. — III. pg. 18—19.²⁾ P. P. E. — III. pg. 124—126; VIII. pg. 130; IX. pg. 34.³⁾ *Cantharis lateralis* L. a. *nigricollis* m. posiada przedplecze środkiem czarne, jasnymi pozostają tylko boki i sam brzeg tylny.⁴⁾ P. P. E. — II. pg. 117—118; IX. pg. 188—189.⁵⁾ P. P. E. — II. pg. 119; VIII. pg. 132.⁶⁾ P. P. E. — II. pg. 120—122; IX. pg. 35 i 189.⁷⁾ *Micraspis 16-punctata* L. a. *mediolineata* m. o połączonych plamach: 2+4+6; 5+7 (fig. 1 a); a. *meridiofasciata* m. o pozlewanych plamach: 2+4+5+6 (fig. 1 b).

BUPRESTIDAE¹⁾.

Agrius + convexicollis Redtb. — Szechynie 1 ok. na
zrębkie (Wyk.: Sil. Bor.).

ANOBIIDAE²⁾.

Anobium nitidum Hrbst.

ANTHICIDAE³⁾.

Anthicus gracilis Pn z.

MORDELLIDAE⁴⁾.

Cyrtanaspis phalerata Grm. # a. *obscura* Schilsk.

MELANDRYIDAE⁵⁾.

Tetratoma ancora Fbr. # a. *humeralis* nov.; # a. *hastata* nov.; # a. *biancora* nov.; # a. *lyra* nov.; # a. *phalerata* nov.⁶⁾.

¹⁾ P. P. E. — VIII. pg. 132—133; IX. pg. 190.

²⁾ P. P. E. — III. pg. 123—124; VIII. pg. 133.

³⁾ P. P. E. — II. pg. 13; VIII. pg. 133.

⁴⁾ P. P. E. — II. pg. 14—15; VIII. pg. 133—134.

Zarazem zaznaczam, że podana w P. P. E. II. pg. 15: *Anaspis 4-maculata* Gyll., wpłatała się przypadkowo między faunę przemyską, wobec czego należy ją skreślić.

⁵⁾ P. P. E. — II. pg. 15—17; VIII. pg. 134; IX. pg. 36 i 190.

⁶⁾ Pomiędzy poprzednio wyróżnione odmiany barwne, mianowicie: a. *decorata* m. a a. *insignis* m. dają się wstawić odpowiednio do coraz słabszego dobarwienia następujące odmiany:

w razie gdy łączą się tylko plamy barkowe i boczne (fig. 2 f)

a. *humeralis* m.

gdy plamy są tak połączone, że samodzielność zachowują tylko boczne i tylne (fig. 2 e) a. *hastata* m.

gdy oddzielnymi pozostają plamy barkowe i tylne (fig. 2 d) a. *biancora* m.

o ile wyłączenie dotyczy jedynie plam bocznych (fig. 2 c) a. *lyra* m.

w wypadku niełączenia się tylko plam tylnych (fig. 2 b) a. *phalerata* m.

Właściwie jednak, uważając niedobarwienie (rufinizm) jako powrót do stanu mniej czy więcej pierwotnego, rozwojowo wcześniejszego, zaś przebarwienie (melanizm), jako krok w rozwoju naprzód, należałoby sprawę odwrócić, mówić nie o łączeniu się plam jasnych, ale właśnie o ich zanikaniu — o rozszerzaniu się plam ciemnych. Pod tym kątem widzenia rozpatrywana zmienność ubarwienia u *Tetratoma anc.* wykazuje, że w tylnej części pokryw ustalają się stosunki wcześniej, aniżeli w przedniej, gdzie jasne, pierwotne tło zachowuje się przez czas dłuższy, wpierw w postaci smug podłużnych, następnie zaś plam.

CHRYSOMELIDAE¹⁾.

Cryptocephalus janthinus Grm.; *frenatus* Laich. # a. *nigricans* nov.²⁾.

Phyllobrotica 4-maculata L. # a. *nigroscutata* nov.³⁾ Szechynie (tę szczególną odmianę znalazłem z końcem sierpnia, zatem już po sezonie właściwego pojawiania się odnośnego gatunku).

Luperus longicornis Fbr.

Lythraria salicariae Payk.; *sal.* # a. *picicollis* Wse.

Manthura chrysanthemi Wse.

Chaetocnema aerosa Letzn.

Haltica lythri Aubé; *oleracea* L. a. *nobilis* Wse; *ol. a. lugubris* Wse.

Phyllotreta ochripes Curt.; *tetrastrigma* Com. a. *dilatata* Thoms.

Aphthona nonstriata Goeze a. *aenescens* Wse.

Longitarsus pratensis Pnz. a. *collaris* Steph.; *sympyti* Hkt gr. — Szechynie, Starzawa (lipiec, licznie w pierwszej połowie sierpnia).

R é s u m é .

In dem Vorliegenden werden die bisher erschienenen Verzeichnisse der Käfer aus der Umgebung von Przemyśl ergänzt, 12 neue Farbenaberrationen unterschieden und einige Bemerkungen über die Lebensweise von 3 seltenen *Quedius*-Arten gegeben, und zwar: der zuletzt gefundene *Quedius brevicornis* Thoms. sass am Fusse einer nässenden Eiche, gemeinsam mit *Nosodendron*, *Epuraea*, *Hister* und zahlreichen Dipterenlarven; führt also gemeinhin die gleiche Lebensweise, wie die Mehrzahl der grossen *Staphylinus*-Arten. Sämtliche Exemplare wurden durchwegs in der Zeit vom Ende April bis gegen Ende Mai eingefangen.

Dagegen tritt *Quedius ventralis* Arag. in den Monaten: Juni bis November auf, entwickelt sich im Herbst so, dass Ende Oktober noch unausgefärbte Exemplare anzutreffen sind; er ver-

¹⁾ P. P. E. — IX. pg. 191—196.

²⁾ *Cryptocephalus frenatus* Laich. a. *nigricans* m. głowa i nogi jak u formy typowej, zresztą czarny, żółtemi pozostają tylko: sam przedni brzeg przedplecza i krótka kreska w linii środkowej tegoż.

³⁾ *Phyllobrotica 4-maculata* L. a. *nigroscutata* m. całe przedplecze czarne.

lässt sein Winterquartier offenbar erst im Juni und ist meistens im Juli und August zu finden. Ein Exemplar wurde, im Gegensatz zu den anderen, an einem stark nässendem Ahornstumpfe gefunden.

Ebenso ist der Herbst die Zeit des Auftretens des *Quedius infuscatus* Er.; von 2 eingebrachten Exemplaren wurde ein Anfang November in einer Eichenhöhle, unter einem dorthin herabgegleiteten Wespenneste, zusammen mit zahlreichen *Quedius microps* Grav. gefunden; das andere Ende Oktober im Moos, unfern eines weggeworfenen Hornissennestes. Seine Lebensweise wäre daher die gleiche, wie diejenige des *Quedius microps*; als Nahrung dienen ihm vermutlich Abfälle von Wespen-, Hornissen- und Wildbienen-Nestern.

Als neue für Polens Koleopterenfauna *Staphylinus*-Art kommt: *Staphylinus megacephalus* Nordm. hinzu; ein Alpentier das in den Ostkarpaten, in der Höhe c. 1650 m. an den Bystrzyca-Quellen, gefunden wurde. Hiermit wird das Verbreitungsgebiet dieser Art bis an die rumänischen Karpaten ausgedehnt.

Neue Farbenaberrationen sind folgende:

1. *Stenus fossulatus* Er. a. *nigripes* nov. besitzt ganz schwarze Beine.

2. *Cantharis lateralis* L. a. *nigricollis* nov. Halsschildmitte schwarz, hell bleiben nur die Seiten und der hinterste Hals-schildrand.

3. *Micraspis 16-punctata* L. a. *mediolineata* nov. hier sind die Flecke: 2 + 4 + 6 und 5 + 7 verbunden (Fig. 1 a).

Micrasp. 16-punct. a. meridiofasciata nov. hier kommen die Flecke: 2 + 4 + 5 + 6 jederseits zusammen (Fig. 2 a).

4. Den Übergang von *Tetratoma ancora* Fbr. a. *decorata* m. zu a. *insignis* m. bilden folgende Farbenaberrationen:

fliessen die Schulterflecke mit den seitlichen zusammen (Fig. 2 f) a. *humeralis* nov.

verbinden sich die Flecke so, dass nur die seitlichen und hinteren aufrecht bleiben (Fig. 2 e) a. *hastata* nov.

bleiben nur die Schulterflecke und die seitlichen aufrecht (Fig. 2 d) a. *biancora* nov.

fliessen bloss die seitlichen Flecke nicht zusammen (Fig. 2 c) a. *lyra* nov.

bleibt bloss das hintere Fleckenpaar aufrecht (Fig. 2 b)

a. *phalerata* nov.

Wenn man aber eigentlich die Ansicht vertritt, dass der Rufinismus eine Rückkehr zum mehr oder weniger ursprünglichen, in der Entwicklung früheren Zustande ist, dagegen der Melanismus ein Entwickelungsfortschritt, so müsste man die Sache umkehren und nicht von einer Vereinigung der hellen Flecke sprechen, sondern eigentlich von ihrem Einschwinden und von der Ausbreitung dunkler Flecke. Von diesem Standpunkte betrachtet, zeigt die Farbenveränderung bei *Tetratoma ancora*, dass auf den hinteren Teilen der Flügeldecken das Farbenverhältnis sich früher stabilisiert als auf den vorderen, wo der ursprünglich helle Hintergrund längere Zeit andauert, anfänglich in Längsstreifen, nachher in Fleckenformen.

5. *Cryptocephalus frenatus* Laich. a. *nigricans* nov. Kopf und Beine wie bei der Stammform, sonst schwarz; hell bleiben nur der äusserste Halsschildvorderrand und ein kurzer Strich in der Mittellinie desselben.

6. *Phyllobrotica 4-maculata* L. a. *nigroscutata* nov. hat ganz schwarzes Halsschild.

Einige Beobachtungen über *Bupalus piniarius* L.
aus der Staatlichen Oberförsterei Klosnowo (Nord-Polen).

von

S. Gr. TOLL, Bydgoszcz.

Von Herrn Vizedirektor der Forstdirektion zu Bydgoszcz A. Gottwald, erhielt ich im vergangenem Jahre 1200 *B. piniarius*-Puppen aus der Staatlichen Oberförsterei Klosnowo, Kreis Chojnice. Die Puppen trafen bei mir am 14 IV ein. Ich teilte die Sendung in 2 gleiche Teile ein; einen Teil stellte ich in ein geheiztes Zimmer, wo eine regelmässige Temperatur von 22° C am Tage und 18° C in der Nacht herrschte, den anderen Teil dagegen brachte ich im Freien in meinem Garten unter. Die Puppen habe ich auf Sand gelegt, mit Moos bedeckt und täglich mit Wasser bespritzt. Schon am 4 V fand ich im Kasten, der im Zimmer stand, 4 *Ichneumonen*¹⁾, am 5 V fand ich deren 11

¹⁾ Die geschlüpften Schmarotzerinsekten übergab ich zum Bestimmen Herrn S. Keler (Staatliches Landwirtschaftliches Institut zu Bydgoszcz). Lei-